

דף יג.

עין משפט א.

אה"ע סימן קמא פעיף נח

נח. הבעל חייב במזונות אשתו עד שיגיע הגט לידה, או ליד שלוחה ^ע.
וה"ה שהוא חייב בכל תנאי הכתובה. ואם מת הבעל לפני שהגיע
הגט לידה, או ליד שלוחה, אינו גט. דאין גט לאחר מיתה.

עין משפט ב.

יו"ד סימן רסז פעיף עו

עו. צא. אמר לאחר זכה ^פ בגט שחרור זה לעבדי יצא לחירות, אע"פ שלא
הגיע ליד העבד. אבל אמר תנו גט זה לעבדי אינו יכול לחזור בו
^צ, ולא יצא העבד לחירות עד שיגיע לידו הגט, לפיכך האומר תנו גט
לעבדי ומת, לא יתנו לאחר מיתה.

הגה: י"א דאם נתן גט ליד השליח ואמר לו תן גט זה לעבדי פלוני, כאילו
אמר לו זכה לו ^ק.

עין משפט ג.

חור"מ סימן רנג פעיף יח

יח. כ. שכיב מרע שאמר תנו מנה לפלוני, בין אמר מנה זה, בין אמר מנה
סתם ^ר נותנים, והוא שציוה מחמת מיתה ^ש שקונה באמירה או
במחלק כל נכסיו להרבה בני אדם ולא שייר, וציוה לתת מכללם מנה

^ע. מכתובות צ"ז ע"ב, וה"ה מדין מגורשת ואינה מגורשת שחייב במזונותיה. וצ"ע
במגורשת ואינה מגורשת אם מעשה ידיה לבעלה, ואם הוא חייב לפדותה, ועיין בשיטה
מקובצת בכתובות שם.

^פ. כתב הט"ז בס"ק מ"ד דא"צ שימסור לו הגט שחרור מיד ליד דוקא ודלא כהב"ח. ועיין
בחור"מ סי' קכ"ה.

^צ. ממשנה גיטין י"א ע"ב וכחכמים.

^ק. ואע"ג דבמתנה לא הוי תן כזכי, מ"מ כאן קנה במוסר לידו והטעם דשחרור הוי כמו
פרעון חוב, דאם לא עשה לו טובה לא שחררו, אבל במתנה מצינו שאדם נותן לחבירו
מתנה בחנם, כ"כ הרא"ש בפ"ק דגיטין.

^ר. מגיטין י"ג ע"א, ולמנה קבור לא חיישינן.

^ש. לאו דוקא כדין מצווה מחמת מיתה, אלא ר"ל לאפוקי שיהיה מתנת בריא שצריכה
קנין. סמ"ע ס"ק מ'.

לפלוני שהוי מסתמא מצווה מחמת מיתה. אבל אם ציוה לתת רק מנה אחד לפלוני הוי מתנת שכיב מרע במקצת שלא קנה מנה זה אלא בקנין ובמיפה כוחו^ה. וכאן אפי' יקבל בקנין סודר לתת לו המנה לא קנה דמטבע אינו נקנה בחליפין, וצריך א"כ להקנות לו המנה אגב קרקע או שמסר המנה ביד שלישי מחיים^א.

עין משפט ד.

ח"מ סימן רנ פעיף א

א. מתנת שכיב מרע א"צ להקנותה בשום אחד מדרכי ההקנאה^ב, שדברי שכיב מרע ככתובין וכמסורין הם^ג.

הגה: ואין חילוק בין ציוה לתת מיד לאחר מותו או שציוה ליורשיו ליתן לאחר זמן^ד. אבל אם לא ציוה לתת דבר זה, אלא מינה אפוטרופוס ונתן לו רשות לחלק כפי רצונם ועשייתם תהיה כעשייתו, י"א שאין בדבריו כלום שמיד שמת^ה נפלו הנכסים לפני היורשים ונתבטלה מתנתו. וי"א דדבריו קיימין^ו.

ח"מ סימן רנג פעיף יח

עין לעיל עין משפט ג

- ת. והיינו בפירש לשם מתנת שכיב מרע דאז בעינן מיפה כוחו, כמבואר בסי' ר"נ סעיף ט', ש"ך ס"ק כ"ה ובזה יישב תמיהת הסמ"ע בס"ק מ"א.
- א. או שאמר תנו לו מנה מנכסי שהקנין מהני על הנכסים ונקנים בסודר כמבואר בסעיף י"ט ברמ"א.
- ב. מחלוקת ר"א, וחכמים ור"י ב"ב קנ"ו ע"א, והלכה כרבנן ור' יהושע וכך פסק רב נחמן. ב"ב קנ"א ע"א, וכן פסק הרמב"ם בפ"ח מזכיה הלכה ב'.
- ג. ותיקנו חז"ל כך כדי שלא תיטרף דעתו. סמ"ע ס"ק א'. אם קרקעות הם כאילו כתב לו שדי נתונה לך ומסר לו השטר, ואם מטלטלין הם שאינם נקנים בשטר, הרי הם כמסורין ליד המקבל המתנה ומטעם זה יכול להקנות השכיב מרע שטרי חוב שיש לו על אחרים, דדיבורו נחשב כאילו כתב לו קנה לך איהו וכל שיעבודיה ומסר הכתב למקבל. סמ"ע ס"ג ק'.
- ד. מתשובת הרשב"א ח"ג סי' קכ"ה.
- ה. ואז אין שייך לומר דדבריו ככתובין וכמסורין שגם אם כתובין הרי לא נתן לו בחייו כלום, וקודם הנתינה כבר נפלו לפני היורשים. סמ"ע ס"ק ד'. וי"א אלו הוא תשובת הרשב"א ח"א סי' תש"ד.
- ו. מרדכי בשם הרשב"ם.

דף יג:

עין משפט א.ב.

חור"מ סימן קכו סעיף ח

ה. י. אם לא היה במעמד שלושתן כשאמר לו מנה לי בידך תנהו ללוי לא קנה ויכול לחזור בו^ז, לא שנא מתנה מרובה או מועטת. ואם קנה בקנין ממי שהמעות בידו^ח בתורת הודאה^ט שיש ללוי בידו מנה, אינו יכול לחזור בו.

חור"מ סימן סו סעיף יט

יט כו. חוב שבשטר נקנה^י במעמד שלושתן, כיצד אמר לו מנה לי בידך בשטר תנהו לפלוני במעמד שלושתן קנה, אע"פ שלא נתן לו השטר, ונשתעבדו לו הלקוחות כמו שנשתעבדו לראשון אלא שאינו יכול להוציא^כ גוף השטר מיד המלוה, אלא אם יכפור הלוח או שבא לגבות מהמשועבדין, ב"ד^ל כופין למלוה להוציא השטר ודנין על פיו.

ז. וכך משמע מגמ' גיטין י"ד ע"א, באר הגולה וכתב הסמ"ע בס"ק י"ח דלא מיירי כאן שהמקבל עני דאם כן חייב מדין נדר, והש"ך השיג עליו וכתב דדברי הסמ"ע רק בפקדון ובמטלטלין או במעות חתומים וצוררים שבכה"ג א"צ שיהיה הגבאי במעמד שלושתן כמו שכתבו המחבר ביור"ד סי' רנ"ח סעיף ח'. שהצריכו שם מעמד שלושתן בגלל שאין החוב ברשות הנותן ע"ש. ש"ך ס"ק כ"ט.

ח. אבל מהנותן לא מהני קנין דמלוה להוצאה ניתנה, ואפי' בפקדון מ"מ אין המטבע נקנה בחליפין כמ"ש בסי' ר"ג אלא אם הוא פקדון מטלטלין והקנה לחבירו בקנין אז מהני קנין אף מהנותן. ש"ך ס"ק ל"א.

ט. וה"ה בתורת חיוב שמחייב עצמו ליתן. ש"ך ס"ק ל"ב.

ואף שבדרך הודאה מהני אפי' בלא קנין כמ"ש בסי' ס' סעיף ו' וסי' רמ"ה סעיף א' בהרמ"א, כאן צריך קנין כדי שלא יוכל לטעון השטאה, או שלא להשביע עצמו כמ"ש בסי' פ"א סעיף י"ז, ואע"ג דבמעמד שלושתן אינו יכול לטעון השטאה או שלא להשביע אפי' בלא קנין כמבואר בסעיף י"ג, כאן בלא מעמד שלושתן איירי. ש"ך ס"ק ל"ג.

י. טור בשם הרמב"ן, ובמעמד שלושתן קונה גם חוב בע"פ, כמבואר בסי' קכ"ו.

כ. אינו יכול להוציא גוף השטר מפני שאותיות יש להם ב' קנינים קנין גוף השטר, וקנין השיעבוד, ואין אחד מהם נקנה בקנין חבירו כ"כ הטור. סמ"ע ס"ק מ"ט.

ל. והש"ך בס"ק ס"ח כתב דלפי מה שכתב בסעיף כ"ט בשו"ע דאין גוף השטר נקנה במעמד שלושתן ורק החוב, ממילא לא נשתעבדו הלקוחות ללוקח ויכולין לומר לו, לאו בעל דברים ידידי את, וגם הלוח נאמן לומר פרעתי, וע"כ אין כופין למלוה להוציא שטרו אם לא שהקנה לו השטר בכתיבה ומסירה.

ואם פרעו הלוח ללוקח הזוכה, מוצאין גוף השטר מיד המלוח ומחזירין אותו ללוח.